EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

13. jaanuar 2005 *

Kohtuasjas C-254/03 P,

mille esemeks on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 13. juunil 2003 esitatud apellatsioonkaebus,

Eduardo Vieira SA, esindajad: *abogado* J.-R. García-Gallardo Gil-Fournier ja D. Domínguez Pérez,

hageja,

teine menetlusosaline:

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: S. Pardo Quintillán, keda abistavad advokaadid J. Rivas-Andres ja J. Gutiérrez Gisbert, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja Esimese Astme Kohtus,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud N. Colneric (ettekandja), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič ja E. Levits,

kohtujurist: A. Tizzano,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 16. septembri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eduardo Vieira SA (edaspidi „SAEV") palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu poolt liidetud kohtuasjades T-44/01, T-119/01 ja T-126/01: Vieira jt *v.* komisjon (EKL 2003, lk II-1209; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus") 3. aprillil 2003 tehtud otsuse, millega jäeti rahuldamata hagi, mille hageja oli esitanud komisjoni 19. märtsi 2001. aasta otsuse tühistamiseks, millega vähendati Euroopa Majandusühenduse ja Argentina Vabariigi vahelise merekalandussektori suhteid käsitleva kokkuleppe raames ühisettevõtte loomise projektile ARG/ESP/SM/26-94 antud rahalist toetust (edaspidi „vaidlustatud otsus").

Õiguslik raamistik

Euroopa Majandusühenduse ja Argentina Vabariigi vaheline merekalandussektori suhteid käsitlev kokkulepe

2 Euroopa Majandusühenduse ja Argentina Vabariigi vaheline merekalandussektori suhteid käsitlev kokkulepe (edaspidi „kalanduskokkulepe") kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 28. septembri 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 3447/93 (EÜT L 318, lk 1; ELT eriväljaanne 04/02, lk 93).

3 Kalanduskokkuleppe artikli 5 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Pooled loovad sobivad tingimused, et Argentinasse saaks asutada ettevõtjad, kes kasutavad ühest või mitmest ühenduse liikmesriigist pärit kapitali, ja luua ühisettevõtted ning Argentina ja ühenduse laevaomanike vahelised kalandusega seotud ajutised ühisettevõtted, mille eesmärk on ühiselt kasutada ja vajaduse korral ühiselt töödelda Argentina kalaressursse I protokollis ning I ja II lisas sätestatud tingimustel.

2. Argentina tagab lõikes 1 nimetatud ettevõtjatele juurdepääsu I protokollis kindlaksmääratud kalapüügivõimalustele I–IV lisas sätestatud korras."

4 Kokkuleppe artikli 2 punkti e kohaselt „ühisettevõte" on „eraõiguslik ettevõte, mille moodustavad üks või mitu ühenduse laevaomanikku ja üks või mitu Argentina füüsilist või juriidilist isikut, kes on seotud ühisettevõtte lepinguga, et kasutada ja vajaduse korral töödelda Argentina kalavarusid, eesmärgiga varustada esmajoones ühenduse turgu".

5 Vastavalt kokkuleppe artikli 5 lõikele 3 hõlmab ühisettevõtte loomine põhimõtteliselt ühenduse laeva kaasamist. See kustutatakse siis ühenduse registrist.

6 Kalanduskokkuleppe artikli 6 kohaselt:

„Pooled valivad artiklis 5 nimetatud ajutiste ühisettevõtete, Argentinas asutatud ühenduse ettevõtjate ja ühisettevõtete jaoks välja projektid, mille puhul antakse luba püüda I protokollis täpsustatud koguseid. Projektid valitakse välja vastavalt III lisas sätestatud meetoditele ja kriteeriumidele."

7 Kokkuleppe artikli 7 lõige 1 sätestab:

„Et soodustada artiklis 5 nimetatud ettevõtjate asutamist, saavad projektid, mille pooled on vastavalt artiklile 6 valinud, rahalist toetust kooskõlas I protokolliga."

8 Kokkuleppe III lisa punkt 2 näeb ette, et liikmesriigid esitavad ühisettevõtete moodustamise projektid komisjonile „vastavalt ühenduse eeskirjadele".

9 Vastavalt nimetatud lisa punktile 3 esitab ühendus ühiskomiteele nimekirja projektidest, millele võib määrata rahalist toetust. Selle sätte alusel:

„Ühiskomitee hindab projekte eelkõige järgmiste kriteeriumide alusel:

a) kavandatavale kalastustegevusele vastav püügitehnoloogia,

b) liigid ja kalastusvööndid,

c) laevade moderniseerimine,

d) projekti tehtud koguinvesteeringud,

e) investeeringud maismaal asuvatesse käitistesse,

f) ühenduse laevaomaniku ja tema võimalike Argentina partnerite varasem püügikogemus."

10 Kalanduskokkuleppe III lisa punktide 4 ja 5 alusel kiidavad projektid ühiskomitee soovitusel heaks „Argentina täitevasutused ja ühendus".

11 Kokkuleppe I protokoll on pealkirjastatud „[...] kalapüügivõimalused ja rahaline toetus". Selle artikkel 1 määratleb kokkuleppes ettenähtud aastased kalapüügivõimalused ülemääraselt püütavatele liikidele (argentina piitsmerluus, argentina kalmaar, patagoonia nototeenia ja/või põhja pikksaba) ja mitteülemääraselt püütavatele liikidele (argentina merluus).

12 Ühisettevõtetel on lubatud püüda ülemääraselt ja mitteülemääraselt püütavaid liike protokollis täpsustatud kogustes (kalanduskokkuleppe artikkel 6) ja saada kooskõlas protokolliga rahalist toetust (kokkuleppe artikkel 7).

13 Selleks sätestab protokolli artikkel 3:

„1. Ühendus annab [...] rahalist toetust ühisettevõtete [...] rajamiseks.

See [...] rahaline toetus makstakse ühenduse laevaomanikule, et katta osaliselt tema rahalisi kulutusi ühisettevõtte [...] rajamisel [...] ja/või kustutada kõnealused laevad ühenduse registrist.

2. Ühisettevõtete asutamiseks ja arendamiseks annab ühendus Argentinas asutatud ühisettevõtetele rahalist toetust, mis vastab 15 protsendile ühenduse laevaomanikule makstavast summast. [...]

[...]

4. Vastavalt lõikele 1 ühenduse laevaomanikule antava ühenduse toetuse taotlemist ja maksmise korda reguleerivad sätted nähakse ette kooskõlas asjaomaste kehtivate ühenduse eeskirjadega.

[...]".

Ühenduse õigusnormid ühisettevõtete kohta kalandussektoris

14 Nõukogu andis 18. detsembril 1986 määruse (EMÜ) nr 4028/86 ühenduse meetmete kohta kalandus- ja akvakultuurisektori struktuuride parandamiseks ja kohandamiseks (EÜT L 376, lk 7). Nimetatud määruse, mida on järjest muudetud nõukogu 20. detsembri 1990. aasta määrusega (EMÜ) nr 3944/90 (EÜT L 380, lk 1), nõukogu 21. septembri 1992. aasta määrusega (EMÜ) nr 2794/92 (EÜT L 282, lk 3) ja nõukogu 19. detsembri 1992. aasta määrusega (EMÜ) nr 3946/92 (EÜT L 401, lk 1; edaspidi „määrus nr 4028/86"), artiklid 21a–21d näevad komisjonile ette võimaluse anda kalanduse ühisettevõtte projektidele niivõrd, kuivõrd need vastavad määruses sätestatud tingimustele, erinevat liiki ja erinevas mahus rahalist toetust [pr k *concours financier*, e k sünonüümina kasutusel ka finantsabi], sõltuvalt asjaomaste laevade tonnaažist ja vanusest.

15 „Ühisettevõte" on määruse nr 4028/86 artiklis 21a määratletud kui eraõiguslik äriühing, „kuhu kuulub üks või mitu ühenduse laevaomanikku ja üks või mitu partnerit kolmandast riigist [...] ning mille eesmärk on nimetatud kolmanda riigi suveräniteedi ja/või jurisdiktsiooni all olevate vete kalavarude kasutamine ja võimalusel taastootmine eelkõige ühenduse turu varustamiseks" [Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]. Komisjon annab ühisettevõtete projektidele rahalist toetust, mille „eesmärk on katta ühenduse partneri või partnerite poolt ühisettevõttesse tehtud rahalisi kulutusi" (artikli 21c lõige 1).

16 Määruse nr 4028/86 artikkel nr 44, mida kohaldati kuni 31. detsembrini 1993, sätestab:

„Asjaomase liikmesriigi poolt selleks määratud ametkond või asutus saadab kogu ühenduse meetme kohaldamise aja jooksul komisjonile tema nõudmisel kõik tõendid ja dokumendid, mis näitavad, et rahastamise ja muud iga projekti kohta kehtestatud tingimused on täidetud. Komisjon võib artiklis 47 sätestatud korras otsustada toetuse andmise peatamise, vähendamise või tühistamise:

— kui projekti ei teostata kavandatud kujul või

— kui teatavaid kehtestatud tingimusi ei täideta või

[...]".

17 Nõukogu 20. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2080/93, millega nähakse ette Kalanduse Arendusrahastut käsitleva määruse (EMÜ) nr 2052/88 rakendussätted (EÜT L 193, lk 1) ja nõukogu 21. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 3699/93, millega kehtestatakse ühenduse poolt kalandus- ja akvakultuurisektorile ning samuti nende saaduste töötlemiseks ja turustamiseks antava struktuuriabi kriteeriumid ja kord (EÜT L 346, lk 1), vastuvõtmisega sätestati ühisettevõtete juhtimise ja rahastamise korraldamine Kalanduse Arendusrahastust (FIFG). Sellest alates vastutavad rahastamiseks esitatavate ühisettevõtete projektide valiku eest liikmesriigid. Samuti vastutavad nad projektide juhtimise ja kontrolli eest.

18 Määruse nr 2080/93 artikli 9 lõikega 1 tunnistati määrus nr 4028/86 kehtetuks alates 1. jaanuarist 1994. Siiski jäid viimati nimetatud määrus ning selle rakendussätted kehtima nende rahaliste toetuste taotluste suhtes, mis olid esitatud enne seda kuupäeva.

19 Nõukogu 19. detsembri 1988. aasta määruse (EMÜ) nr 4253/88, milles nähakse ette sätted määruse nr 2052/88 rakendamiseks seoses struktuurifondide tegevuse kooskõlastamisega teiste struktuurifondidega ning Euroopa Investeerimispanga ja muude rahastamisvahendite tegevusega (EÜT L 374, lk 1), artikli 3 lõike 1 kolmas taane, muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2082/93 (EÜT L 193, lk 20; edaspidi „määrus nr 4253/88"), sätestab, et määruse nr 2052/88 artiklis 1 nimetatud eesmärkide saavutamisel tagab komisjon partnerluse raames fondidest eraldatava abi ja ühenduse eelarvelistest vahenditest muude struktuurilise eesmärgiga toimingute jaoks eraldatava abi vastavuse. Määruse nr 4253/88 artikli 24 kohaselt kui „ettevõtmine või meede ei õigusta osa või kogu eraldatud abi", võib komisjon pärast juhtumi asjakohast uurimist (lõige 1) „asjaomasele ettevõtmisele või meetmele antavat abi vähendada või selle peatada, kui uurimise käigus ilmneb eeskirjade eiramine või ettevõtmise või meetme rakendamise tingimusi mõjutav oluline muudatus, mille kohta ei ole taotletud komisjoni heakskiitu" (lõige 2).

20 Nõukogu 21. juuni 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta (EÜT L 161, lk 1; ELT eriväljaanne 14/01, lk 31), artikliga 54 tunnistati määrus nr 4253/88 alates 1. jaanuarist 2000 kehtetuks. Siiski toimus see kehtetuks tunnistamine „ilma et see piiraks artikli 52 lõike 1 kohaldamist". Viimati nimetatud sätte kohaselt määrus nr 1260/1999 „ei mõjuta [...] komisjoni poolt [...] määruse nr 4253/88 [...] alusel heakskiidetud abi jätkamist ega muutmist, sealhulgas täielikku või osalist tühistamist".

Faktiline raamistik

21 Esimese Astme Kohtusse esitatud hagi aluseks olevad asjaolud on toodud vaidlustatud kohtuotsuse järgmistes punktides:

„18 Kalanduskokkuleppe raames esitas Hispaania äriühing [SAEV] projekti ühisettevõtte nimega Vieira Argentina SA (edaspidi „VASA") loomiseks, mille asutajateks olid SAEV ja üks Argentina laevaomanik. Projekt nägi ette patagoonia kihvkala püügi. Projekti pidi kaasatama ühenduse laev Ibsa Cuarto, hilisema nimega Vieirasa XII.

19 13. oktoobri 1994. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et kuna projektis viidatud kalaliiki kalanduskokkulepe ei käsitle, siis ei ole võimalik seda projekti arvesse võtta.

20 Seejärel edastasid Hispaania ametiasutused oma 20. oktoobri 1994. aasta kirjaga komisjonile dokumendid, mis kinnitasid hageja poolt neile edastatud püügi-

plaani muutmist. See plaan puudutas kalanduskokkuleppe I protokollis nimetatud ülemääraselt püütavate liikide ehk argentina piitsmerluusi, põhja pikksaba ja patagoonia nototeenia püüdmist Argentina ainuõiguslikus majandusvööndis.

21 8. detsembri 1994. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et 5. ja 6. detsembril 1994 kogunenud ühiskomitee ei olnud tema projektile soovitust andnud, kuna Argentina-poolne partner nõudis patagoonia kihvkala (kalanduskokkuleppes käsitlemata liik) säilitamist Argentina täitevasutustele esitatud projekti püügiplaanis.

22 12. detsembri 1994. aasta faksis teatas SAEV komisjonile, et Argentina-poolne partner „oli 24. novembri 1994. aasta kirjas Argentina kalanduse ja põllumajanduse peadirektoraadile patagoonia kihvkala püügi plaanist loobunud".

23 Argentina täitevasutused kiitsid 14. juuli 1995. aasta otsusega nr 14/95 projekti heaks, andes laevale Vieirasa XII ülemääraselt püütavate liikide püügiloa, mille alusel laev võis püüda 1204 tonni põhja pikksaba, 1204 tonni patagoonia nototeeniat, 301 tonni argentina piitsmerluusi ja 301 tonni muid liike.

24 18. juuli 1995. aasta kirjas taotles ühisettevõte VASA Argentina täitevasutustelt kalanduskokkuleppe alusel antud püügiloale lisaluba patagoonia kihvkala püügiks.

25 Komisjon kiitis 25. juuli 1995. aasta otsusega (edaspidi „[...] toetuse andmise otsus") SAEV-i esitatud projektile (projekt ARG/ESP/SM/26-94) rahalise toetuse andmise heaks „[kalandus]kokkuleppes [...], kohaldatavas ühenduse õiguses ja lisade sätetes ettenähtud tingimustel" (artikkel 1).

26 25. juuli 1995. aasta toetuse andmise otsuse I lisa määrab kindlaks SAEV-ile antava toetuse suuruse, mis on 1 881 936 eküüd. Lisa näeb ette ka ühisettevõttele VASA antava toetuse suuruse, mis võrdub 15%-ga SAEV-ile antavast toetusest, mis on 282 290,4 eküüd. Seega on kogu projektile antava toetuse suuruseks 2 164 226,4 eküüd.

27 25. juuli 1995. aasta toetuse andmise otsuse I lisa näeb veel ette:

„Ilma Argentina täitevasutuste ja komisjoni eelneva loata ei või käesolevas lisas sisalduvatesse andmetesse teha ühtegi muudatust."

28 14. novembri 1995. aasta otsusega andsid Argentina täitevasutused laevale Vieirasa XII lõpliku püügiloa, vähendades ülemääraselt püütavate liikide tonnaaži põhja pikksabal 750 tonnini, patagoonia nototeenial 230 tonnini, argentina piitsmerluusil 230 tonnini ja lisades uue püügiloa 1800 tonni patagoonia kihvkala püügiks.

29 Komisjon maksis 27. juunil 1996 toetuse esimese osamakse (80%).

30 5. juulil 1996 lahkus laev Vieirasa XII lõplikult Argentina vetest püügile rahvusvahelistes vetes.

31 25. veebruaril 1997 esitas SAEV taotluse ülejäänud toetusesumma väljamaksmiseks.

32 21. aprilli 1998. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et temapoolse rahuldava vastuse puudumisel võidakse algatada toetuse vähendamise menetlus. Nimetatud kirjas märkis komisjon, et laeva väljumine Argentina vetest 5. juulil 1996 kujutas endast kalanduskokkuleppe artikli 5 lõike 1 ja selle kokkuleppe I protokolli artikli 3 lõike 1 rikkumist, kuna ühisettevõtted on moodustatud eesmärgiga kasutada ja võimaluse korral töödelda Argentina kalaressursse.

33 19. mail 1998 esitas SAEV oma seisukohad. Selles kirjas tõi ta esile põhjused, miks ta arvas, et toetuse andmise tingimusi ei olnud rikutud.

34 19. juuni 1999. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et tema hinnangul „19. mai 1998 kirjas esitatud selgituste põhjal ei või[dud] järeldada, et järgitud oli asjaomaseid ühenduse õigusnorme, küll aga kinnitasid need, et laev oli lahkunud Argentina vetest 5. juulil 1996". Komisjon selgitas, et sel põhjusel „oli ta otsustanud vähendada projektile antavat toetust". Kirjas oli toodud vähendamise arvutamise meetod ja järeldus, et komisjonile tuli tagasi maksta 335 477 eurot. Kuna SAEV ei nõustunud pakutud lahendusega, teatas komisjon, et ta on kohustatud „jätkama käimasolevat toetuse vähendamise ja tagasimaksmise menetlust".

35 Nimetatud kirjale järgnes SAEV-i (16. juuli 1999. aasta, 21. detsembri 1999. aasta ja 5. aprilli 2000. aasta kirjad) ja komisjoni talituste (23. septembri 1999. aasta ja 28. veebruari 2000. aasta kirjad) vaheline kirjavahetus. Samuti toimusid nõupidamised SAEV-i ja komisjoni talituste esindajate vahel.

36 14. septembri 2000. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et uue arvutuse kohaselt tuleb talle tagasi maksta 419 446 euro suurune summa.

37 SAEV, kelle hinnangul oli komisjon talle õigusvastaselt jätnud maksmata ühenduse toetuse ülejäänud osa, palus 21. septembri 2000. aasta ametlikus kirjas komisjoni see ära maksta.

38 16. oktoobri 2000. aasta kirjas teatas komisjon SAEV-ile, et ühenduse laevaomanikele eraldatud toetuse vähendamise menetlus on käimas ja et selles küsimuses võetakse otsus vastu pärast kalanduse struktuuride alalise komiteega konsulteerimist.

39 Hispaaniale ja SAEV-ile adresseeritud [vaidlustatud otsusega] vähendas komisjon nimetatud äriühingule antud rahalist toetust. Otsuse artikkel 2 kohustab SAEV-i tagasi maksma 419 446 euro suuruse summa. Otsus ei käsitle ühisettevõttele VASA antud toetuse võimalikku vähendamist.

40 [Vaidlustatud] otsuse põhjendused on järgnevad:

„2. [25. juuli 1995. aasta toetuse andmise] otsuse artikli 1 kohaselt oli toetus antud [kalandus]kokkuleppes [...], kohaldatavas ühenduse õiguses ja lisade sätetes ettenähtud tingimustel.

3. Kalanduskokkulepe, eriti selle artikli 5 lõige 1, sätestab, et Argentinas ühisettevõtete loomise eesmärk on Argentina kalaressursside kasutamine I protokollis ning I ja II lisas sätestatud tingimustel; vastavalt selle artiklile 6 on ühisettevõtetel lubatud püüda I protokollis nimetatud koguseid.

4. [SAEV-i] poolt koostatud ja allkirjastatud ühenduse toetusetaotluse blanketi B osa punktis 3.2.1 on sõnaselgelt märgitud, et komisjon annab rahalist toetust vaid neile projektidele, mille eesmärk on kõnealuse kolmanda riigi suveräniteedi või jurisdiktsiooni all olevate vete kalaressursside kasutamine.

5. [...]

6. Järelikult puudutas ühenduse toetuse andmine kõnealuse ühisettevõtte moodustamiseks vaid kalalaeva Ibsa Cuarto püüki Argentina vetes [25. juuli 1995. aasta toetuse andmise] otsuse lisades nimetatud kalaliikide ehk põhja pikksaba, argentina piitsmerluus ja patagoonia nototeenia osas.

7. Alates 5. juulist 1996 lõpetas laev Ibsa Cuarto oma püügitegevuse Argentina ainuõiguslikus majandusvööndis ja alustas tegevust rahvusvahelistes vetes, püüdes patagoonia kihvkala ilma komisjoni sellest eelnevalt teavitamata ja sellekohast luba saamata."

41 Olles märkinud, et ta sai olukorrast teada 2. juulil 1997, jõuab komisjon [vaidlustatud] otsuse punktis 9 järeldusele, et SAEV ei ole rahalise toetuse andmise tingimusi täitnud. Seejärel esitab ta otsuse punktides 10–13 kõnealuse toetuse vähendamise kalkulatsiooni. Esmalt märgib ta, et määruses nr 3699/93 toodud arvutustabeli kohaselt on SAEV-il õigus 688 187 euro suurusele toetusele tingimusel, et laev Vieirasa XII antakse lõplikult ühisettevõtte omandisse. Ülejäänud toetusesumma, mis talle 25. juuli 1995. aasta toetuse andmise otsusega anti, on seega 1 193 749 eurot (1 881 936 – 688 187). Kuna laev Vieirasa XII tegutses Argentina vetes vaid kaksteist kuud (36-st ettenähtust), järeldab komisjon, et SAEV-il on õigus vaid kolmandikule ettenähtud 1 193 749 eurost, nimelt 397 916 eurole. Seega on vähendatud toetuse kogusuuruseks komisjoni hinnangul 1 086 103 eurot (397 916 + 688 187). SAEV, kes oli saanud juba 80% toetusest (1 505 549 eurot) peab seega komisjonile tagasi maksma 419 446 eurot." [Siin ja edaspidi on osundatud kohtuotsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

Menetlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

22 SAEV esitas vaidlustatud otsuse tühistamiseks hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 8. juunil 2001.

23 Vaidlustatud kohtuotsusega jättis Esimese Astme Kohus hagi rahuldamata ja jättis kohtukulud hageja kanda.

Apellatsioonkaebuse nõuded

24 SAEV palub Euroopa Kohtul:

— tunnistada käesolev hagi vastuvõetavaks,

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus,

— mõista nii Euroopa Kohtu kui ka Esimese Astme Kohtu kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tunnistada, et apellatsioonkaebuse esimene väide, teise väite teine osa, kolmas ja viies väide on ilmselt vastuvõetamatud,

— jätta apellatsioonkaebus täielikult või vajadusel vastuvõetavaks tunnistatud osas rahuldamata,

— jätta käesoleva kohtuastme kohtukulud hageja kanda.

Apellatsioonkaebus

26 Oma apellatsioonkaebuse toetuseks esitab SAEV kuus väidet ühenduse õiguse rikkumise kohta:

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab vaidlustatud otsuse õiguslikku alust;

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab ühiskomitee ja Argentina täitevasutuste rolli;

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab määruse nr 4028/86 artikli 44 kohaldamist rahalise toetuse vähendamise menetluses;

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab määruse nr 3699/93 kohaldamist rahalise toetuse vähendamise arvutamisel;

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab vääramatut jõudu;

— kalanduskokkuleppe rikkumine selles osas, mis puudutab Argentina kalastusvööndist lahkumiseks komisjonilt loa taotlemise vajadust.

Esimene väide

Poolte argumendid

27 SAEV vaidlustab Esimese Astme Kohtu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94 antud järgmise hinnangu: „kuna toetuse andmine oli muu hulgas ka määruse nr 4253/88 alusel põhjendatud, oli komisjon sisuliselt pädev tuginema vaidlustatud otsustes samuti sellele määrusele, eelkõige selle artiklile 24."

28 Selle punkti kohta märgib SAEV, et väites, et toetuse andmise otsus põhineb määrusel nr 4253/88, on Esimese Astme Kohus teinud õigusliku vea, kuna selle otsuse artikkel 1 viitab „kohaldatavale ühenduse õigusele".

29 SAEV-i arvates ei sisalda kalanduskokkulepe ühtegi spetsiaalset sätet võimaliku rahalise toetuse vähendamise või tühistamise kohta. Toetuse andmise otsuse põhjenduses on mainitud vaid määrust nr 3447/93, kuid ei ole viidatud ühelegi teisele ühenduse õigusnormile. Seega näib kalanduskokkulepe põhimõtteliselt olevat nimetatud otsuse ainsaks õiguslikuks aluseks.

30 Komisjon väidab, et see argumentatsioon on vastuvõetamatu, kuna see on põhimõtteliselt identne Esimese Astme Kohtus esitatuga.

31 Põhiküsimuse kohta märgib komisjon muu hulgas, et nagu Esimese Astme Kohus on otsustanud, tuleb kohaldatavale ühenduse õigusele viitamist tõlgendada eelkõige viitamisena määrusele nr 4253/88. Seda määrust kohaldatakse selle artikli 3 lõike 1 kolmanda taande kohaselt erinevatele ühenduse eelarvelistest vahenditest kaetavatele tegevustele, mis on määratud muude struktuurilise eesmärgiga toimingute jaoks. Kalanduskokkuleppe raames ühisettevõtete loomiseks antud rahalistel toetustel on siiski struktuuriline eesmärk.

Euroopa Kohtu hinnang

— Õigusliku aluse vastuvõetavus

32 Tuleb märkida, et kui hageja vaidlustab selle, kuidas Esimese Astme Kohus on ühenduse õigust tõlgendanud või kohaldanud, võib esimeses astmes analüüsitud õigusküsimusi apellatsioonimenetluses uuesti käsitleda. Tõepoolest, kui hageja ei saa oma apellatsioonkaebust juba Esimese Astme Kohtus kasutatud väidete ja argumentidega vastavalt põhjendada, jääb osa apellatsioonimenetluse eesmärgist täitmata (vt 11. novembri 2003. aasta määrus kohtuasjas C-488/01 P: Martinez *v.* parlament, EKL 2003, lk I-13355, punkt 39 ja osundatud kohtupraktika).

33 Samas tuleneb EÜ artiklist 225, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 112 lõike 1 esimese lõigu punktist c, et apellatsioonkaebuses näidatakse täpselt otsuse, mille tühistamist taotletakse, kritiseeritavad osad, samuti seda taotlust konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid (vt eespool viidatud kohtuotsus Martinez *v.* parlament, punkt 40 ja osundatud kohtupraktika).

34 Käesolevas asjas on esimese õigusliku aluse eesmärk Esimese Astme Kohtu seisukoha vaidlustamine talle lahendada antud õigusküsimuses — esiteks kalanduskokkuleppe sätete ja teiseks toetuse andmise otsuse sätete tõlgendamine. Täpsemalt on SAEV tuvastanud Esimese Astme Kohtu õigusliku vea ja kritiseerib ühenduse õiguse tõlgendust, millel see viga põhineb.

35 Seega on esimene õiguslik alus vastuvõetav.

— Väite põhjendatus

36 Kalanduskokkuleppe I protokolli artikli 3 lõige 4 sätestab, et vastavalt selle artikli lõikele 1 peavad ühenduse laevaomanikule antava ühenduse toetuse maksmise korda reguleerivad sätted olema kooskõlas asjaomaste kehtivate ühenduse õigusnormidega.

37 Nii näeb toetuse andmise otsuse artikli 1 lõige 1 ette, et toetus antakse eelkõige kohaldatavate ühenduse õigusnormidega kehtestatud tingimustel.

38 Sama otsuse teine põhjendus viitab ühenduse struktuuripoliitika eesmärkidele kalandussektoris. Seega tuleb nimetatud otsuse artiklis 1 sisalduvat viitamist kohaldatavatele ühenduse õigusnormidele mõista viitamisena struktuurilise eesmärgiga toiminguid reguleerivatele õigusnormidele.

39 Määruse nr 4253/88 artikkel 24 pealkirjaga „Toetuse vähendamine, peatamine ja tühistamine" kohaldub eelkõige struktuurilise eesmärgiga rahalistele toetustele. Nagu tuleneb nimetatud määruse artikli 3 lõikest 1, jääb artikli 24 mõjualasse mitte ainult struktuurifondidest antud rahaline toetus, vaid ka ühenduse eelarvelistest vahenditest muude struktuurilise eesmärgiga toimingute jaoks eraldatud toetus, nagu see, millega on tegemist käesolevas asjas.

40 Seega on Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuses õigesti leidnud, et viidet „kohaldatavatele ühenduse õigusnormidele" tuleb mõista eelkõige viitena määrusele nr 4253/88.

41 Eeltoodust järeldub, et esimene väide tuleb tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

42 Teine väide koosneb kahest osast.

43 Esimeses osas märgib SAEV, et Esimese Astme Kohus tegi õigusliku vea, sedastades, et komisjonil ei olnud kohustust ühiskomiteega konsulteerida. Ta kritiseerib vaidlustatud Esimese Astme Kohtu otsuse punktides 104 ja 106 toodud hinnangut, mille kohaselt „kalanduskokkulepe koosneb kahest osast: rahvusvaheline osa ehk ühenduse ja Argentina Vabariigi vaheline koostöö ning ühendust puudutav osa, mille hulka kuulub eelkõige komisjoni poolt ühenduse laevaomanikele kalandus-

kokkuleppe raames ühisettevõtete loomiseks antav toetus" ja mille kohaselt „ühenduse laevaomanikele väljavalitud projektide jaoks rahalise toetuse andmine on ühenduse ühepoolne toiming ja jääb seega kalanduskokkuleppe ühendust puudutava osa mõjualasse". Sellega seoses viitab SAEV ühele teisele ühenduse poolt sõlmitud kalanduskokkuleppele, vastupidiselt käesolevale kokkuleppele näeb ette ühiskomitee palju kitsama pädevuse. Ta jõuab järeldusele, et ühiskomitee osavõtust, vähemalt nõuandva seisukohaga, ei saa loobuda.

44 Komisjon seevastu väidab eelkõige, et ei kalanduskokkulepe, määrus nr 3447/93 ega ka kohaldatavad ühenduse õigusnormid ei sisalda ühtegi sätet, mis kohustaks komisjoni ühenduse poolt eraldatud rahalise toetuse vähendamiseks või tühistamiseks ühiskomiteega konsulteerima.

45 Teise väite teises osas väidab hageja, et Esimese Astme Kohus on rikkunud ühenduse õigust ja kalanduskokkulepet, sedastades, et komisjonil ei olnud kohustust enne rahalise toetuse vähendamist Argentina täitevasutustega konsulteerida. Ta rõhutab, et toetuse andmise otsuse I lisa lehekülje 1 joonealune märkus sisaldab hoiatust, mille kohaselt „ilma Argentina täitevasutuste ja komisjoni eelneva loata ei või käesolevas lisas sisalduvatesse andmetesse teha ühtegi muudatust". See hoiatus puudutab ka antud rahalise toetuse summat.

46 Komisjoni hinnangul on väite see osa vastuvõetamatu, kuna hageja piirdub Esimese Astme Kohtus esitatud argumentide kordamisega, ja on igal juhul põhjendamata.

Euroopa Kohtu hinnang

47 Ilma et oleks vaja lahendada selle väite vastuvõetavuse küsimust, tuleb sedastada, et see on igal juhul põhjendamata.

48 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktides 52–56 ja 62 õigesti märkinud, on rahalise toetuse andmine niisugune tegevus, mille volitus on kalanduskokkuleppega antud vaid ühenduste ametiasutustele.

49 Kuna sellise toetuse andmisel ei ole mingisugust konsulteerimise kohustust ühiskomitee või Argentina täitevasutustega, ei saa väita, et see kohustus oleks olemas vastupidise tegevuse puhul.

50 Seetõttu tuleb teine väide tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

51 Kolmandas väites märgib SAEV, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, lükates tagasi rahalise toetuse vähendamist käsitlevatel õigusnormidel põhineva tühistamisaluse. Ta väidab, et komisjon kohaldas määruse nr 4028/86 artiklit 44, mis on tühistatud määrusega nr 2080/93 (jõustunud 1. jaanuaril 1994). Tõepoolest oli

komisjon 20. novembril 2000 vastavalt määruse nr 4028/86 artiklitele 44 ja 47 kalandussektori struktuuride alalise komiteega konsulteerinud. Nimetatud komitee istungi päevakorras oli punkt „Arutelu ja arvamused koos hääletusega — määruse (EÜ) nr 4028/86 artikli 44 kohane menetlus (juhtkomitee)". See punkt on täielikult vastuolus Esimese Astme Kohtu seisukohaga, kes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 158 märkis, et „asjaolu, et komisjon oli konsulteerinud komiteega, kellega konsulteerimine oli määruses nr 4028/86 ette nähtud, ei tähenda, et vaidlustatud otsuse [...] aluseks oleks olnud see määrus".

52 Komisjoni väitel on see õiguslik alus vastuvõetamatu, sest esiteks kordas hageja Esimese Astme Kohtus esitatud argumente ja teiseks esitas uuesti ühe oletatava tõendi päevakorra vormis, mida Esimese Astme Kohus oli juba hinnanud.

53 Komisjon märgib, et määruse nr 4028/86 artiklis 44 osutatud menetluse läbiviimine oli sisuliselt vabatahtlik, ei tekitanud hagejale kahju ja kujutab endast erapooletut lisatagatist.

Euroopa Kohtu hinnang

54 Oma kolmanda väitega soovib SAEV vaidlustada Esimese Astme Kohtu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 158 toodud hinnangu, mida tuleb — osas, milles see sisaldab asjaolude põhjal tehtud õiguslikku järeldust — käsitleda õigusliku kvalifitseerimisena, mis allub Euroopa Kohtu kontrollile.

55 Esimese Astme Kohus ei teinud siiski õiguslikku viga, kui ta leidis, et määruses nr 4028/86 ette nähtud komiteega konsulteerimine iseenesest ei ole piisav selleks, et

seda määrust saaks käsitleda pärast nimetatud konsulteerimist vastu võetud vaidlustatud otsuse õigusliku alusena.

56 Seega tuleb kolmas väide tagasi lükata kui põhjendamatu.

Neljas väide

Poolte argumendid

57 Neljandas väites kinnitab SAEV, et Esimese Astme Kohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 159 möönnud, et komisjon on kasutanud määruses nr 3699/93 ette nähtud toetuste arvutamise tabelit. Samas ei ole komisjon SAEV-i arvates lähtunud analoogselt nimetatud määruse sätetest, nagu kinnitab Esimese Astme Kohus oma otsuse punktis 163, vaid kohaldanud seda otse. Selle tagajärjel on komisjon kohaldanud kahte erinevat määrust: menetlusele määrust nr 4028/86, antud juhul selle artiklit 44, ning toetuse vähendamise arvutamisele määrust nr 3699/93. Vähendamise arvutamisel oleks ta pidanud lähtuma määruse nr 3699/93 arvutustabelist, jäädes samas kalanduskokkuleppe raamidesse ja võtma arvesse selles ette nähtud arvutustabelid.

58 Määruses nr 3699/93 ette nähtud arvutustabelite kohaldamine kalanduskokkuleppes sätestatud korrale allutatud ettevõtete suhtes tähendab diskrimineerimist sellisel määral, mil ühisettevõtetele kohaldatakse arvutustabelit, mis on palju ebasoodsam kui kalanduskokkuleppes ettenähtud tabel.

59 Esimese Astme Kohus on seega teinud õigusliku vea, keeldudes tunnistamast, et komisjon oleks pidanud ühisettevõttele eraldatud toetuse vähendamise arvutamisel lähtuma kalanduskokkuleppest, määrates ettevõttele 50% toetuse vähendamise sarnaselt määruses nr 3699/93 ettenähtule, ja ei oleks pidanud seda määrust otse kohaldama.

60 Määruses nr 3699/93 ette nähtud arvutustabeli kohaldamine tähendab toetusesaajale täiendavat karistust.

61 Komisjonil ei olnud alust seda arvutustabelit kasutada, kuna kalanduskokkulepe ei viita selles küsimuses ühelegi üldisele õigusnormile.

62 Komisjon meenutab, et Esimese Astme Kohus oli vaidlustatud kohtuotsuse punktis 157 märkinud, et „vaidlustatud otsuse aluseks ei ole määrus nr 4028/86 ega ka määrus nr 3699/93". Komisjon ei olnud neid määrusi kohaldanud, vaid lähtus üksnes nende analoogiast.

Euroopa Kohtu hinnang

63 Neljandas väites kinnitab SAEV sisuliselt seda, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, keeldudes tunnistamast, et komisjon ei oleks pidanud määrust nr 3699/93 otse kohaldama.

64 Siiski ei vaidlusta SAEV Esimese Astme Kohtu hinnangut vaidlustatud kohtuotsuse punktis 163, mille kohaselt komisjon oli hagejale makstava lõpliku toetusesumma arvutamisel seotud vaid proportsionaalsuse põhimõttega.

65 Seega on Esimese Astme Kohus vaid proportsionaalsuse põhimõtte alusel sedastanud, et laeva üleandmise eest hagejale makstava summa kindlaksmääramisel võis komisjon õiguspäraselt analoogiat kasutades lähtuda määrusest nr 3699/93.

66 Kuigi SAEV väidab — mööndes, et komisjonil oli määruses nr 3699/93 ette nähtud arvutustabeli kohaldamiseks õiguslik alus —, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, ei ole ta siiski kirjeldanud, millisel määral selline kohaldamine proportsionaalsuse põhimõtet rikub.

67 Seega tuleb neljas väide tagasi lükata.

Kuues väide

Poolte argumendid

68 Kuuenda väite kohaselt, mida tuleb analüüsida enne viiendat, on Esimese Astme Kohtus SAEV-i väitel rikkunud kalanduskokkulepet, märkides vaidlustatud koh-

tuotsuse punktides 124 ja 125, et hagejal oli kohustus komisjoni projekti elluviimisel tekkinud probleemidest teavitada ja et ta oleks pidanud enne Argentina kalastusvööndist lahkumist taotlema komisjonilt eelneva nõusoleku isegi siis, kui ta oli saanud selgesõnalise loa Argentina täitevasutuselt, kes oli kohustatud tekkinud olukorrast komisjoni ühiskomitee istungite käigus teavitama.

69 Esimese Astme Kohtu kinnitus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124, mille kohaselt korrektne teave oleks võimaldanud komisjonil võtta võimalikke meetmeid kalanduskokkuleppe muutmiseks vastavalt uutele tingimustele selle artikli 9 lõike 1 kohaselt, ei ole vastuvõetav. Tegelikult oli komisjon asjaoludest ja Argentina täitevasutuste võetud säästmismeetmetest täielikult teadlik, kuna asjaomaste ühisettevõtete ühendus oli esitanud nõukogule ja komisjonile taotluse selliste meetmete võtmiseks.

70 Sellega seoses viitab komisjon määruse nr 4253/88 sõnastusele, mille kohaselt ta võib rahalist toetust vähendada või selle peatada, kui uurimise käigus ilmneb eeskirjade eiramine või oluline muudatus, mille kohta ei ole komisjoni heakskiitu taotletud. Isegi kui kalanduskokkuleppest saab tuletada, et komisjon saab laeva väljumisest Argentina vetest teada Argentina täitevasutustelt ühiskomitee istungite käigus, on hageja eiranud ühenduse toetusesaajal lasuvat teavitamis- ja lojaalsuskohustust.

Euroopa Kohtu hinnang

71 Toetuse andmise otsuse I lisast tuleneb, et selles sisalduvatesse andmetesse ei või teha ühtegi muudatust ilma Argentina täitevasutuste ja komisjoni eelneva nõusolekuta.

72 Samas lisas sisaldub ka viide SAEV-i esitatud ühisettevõtte loomist käsitlevale muudetud projektile (ARG/ES/SM/26-94), mis näeb sõnaselgelt ette Argentina kalavarude kasutamise või ümbertöötlemise.

73 Seega on Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 125 õiguspäraselt leidnud, et ühisettevõtete poolt kasutatavad laevad ei tohi Argentina ainuõiguslikust majandusvööndist väljuda ilma komisjoni eelneva heakskiiduta.

74 Järelikult tuleb kuues väide tagasi lükata.

Viies väide

Poolte argumendid

75 Hageja väidab, et Esimese Astme Kohus ei ole arvesse võtnud komisjoni kohustust teatud asjaolusid, nagu vääramatu jõu juhtum, õiguslikult kvalifitseerida.

76 Esimese Astme Kohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 145 märkinud, et komisjon ei pidanud kalavarude lõppemist vaidlustatud otsuses arvesse võtma,

kuid hageja pidi enne Argentina vetest lahkumist komisjonilt eelnevat luba taotlema.

77 See kinnitus on vastuolus Esimese Astme Kohtu 6. märtsi 2003. aasta otsusega liidetud kohtuasjades T-61/00 ja T-62/00: APOL ja AIPO *v.* komisjon (EKL 2003, lk II-635, punkt 72), millele vastavalt haldustava, mille kohaselt komisjon uurib vääramatu jõu juhtumit, mille tagajärjel tuleks toetuse andmise tühistamisest loobuda, võib olla selle institutsiooni jaoks siduv iga järgneva uuritava vääramatu jõu juhtumi puhul isegi siis, kui see ei tulene ühestki dokumendist.

78 Hageja väidab, et 28. veebruari 2000. aasta kirjas näib komisjon vääramatu jõu juhtumi olemasolu tunnistavat. Komisjon oli ise märkinud, et ta võiks laeva Vieirasa XII tegevusetuse perioodi Argentina vetes — ajavahemik 5. juulist 1996 (lahkumine Argentina vetest) kuni 31. detsembrini 1996 (patagoonia kihvkala bioloogilise rahu lõpp) — samastada tegevusperioodiga. Laeva lahkumine Argentina ainuõiguslikust majandusvööndist oli põhjendatud ainult ja eranditult vaid vääramatu jõuga.

79 Komisjoni hinnangul on see väide vastuvõetamatu, kuna vääramatu jõu juhtumi esinemist ei käsitletud Esimese Astme Kohtus ühelgi ajahetkel.

80 Komisjon väidab selle kohta, et ta ei ole kunagi andnud mõista, et tegemist võiks olla vääramatu jõu juhtumiga. Ta on seisukohal, et laeva väljumine Argentina vetest ei vasta nõutud tingimustele, mille esinedes võiks lahkumist pidada õigustatuks võimaliku vääramatu jõu tõttu, kuna „ebatavaliste ja ettenägematute" asjaolude esinemine ei ole tõendatud. Kõnealuste kalavarude lõppemist ei saa mingil juhul pidada ettenägematuks asjaoluks.

Euroopa Kohtu hinnang

81 Väide on vastuvõetav. Oma apellatsioonkaebuse punktis 105 märgib SAEV väite raames, mis on pealkirjastatud „Ühisettevõtete kohta kehtivate üldiste õigusnormide alternatiivse kohaldamisega kaasnenud probleemid", et tekkis vastuolu toetuse vähendamise arvutamise meetodi ja asjaolu vahel, et menetluse käigus oli komisjon möönnud, et väljumine Argentina vetest Argentina täitevasutuste poolt ühepoolselt kehtestatud püügikeelu perioodil on käsitletav vääramatu jõu juhtumina.

82 Selle kohta oli Esimese Astme Kohus õigesti märkinud, et komisjon ei pidanud kõnealuses vööndis kalavarude lõppemist arvesse võtma. Selles osas meenutas ta, et hageja oleks igal juhul enne Argentina vetest lahkumist pidanud taotlema komisjonilt eelnevat luba. Nagu selgub kuuenda väite analüüsist, on see hinnang õige. See ei oleks teisiti isegi mitte siis, kui SAEV-i osutatud asjaolud kujutaksid endast vääramatu jõu juhtumit.

83 Seega tuleb viies väide tagasi lükata.

Kohtukulud

84 Kodukorra artikli 122 esimene lõige sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui

vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on taotlenud, et kohtukulud hüvitaks SAEV ning viimati nimetatu on kohtuvaidluse kaotanud, mõistetakse käesoleva kohtuastme kohtukulud temalt välja.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Eduardo Vieira SA-lt.

Allkirjad